

קונטרס

חֲזוֹק לְבַחֵר

יחזק ויאמין וישמח את כל בַּחֹר, ויורה לוֹ דֶּרֶךְ נְכוֹנָה וְקַלָּה, אֵיךְ לַעֲבֹר אֶת יְמֵי הַבְּחָרוֹת, וַיִּזְכֶּה לְהַחֲזִיק מֵעַמּוּד וְלֹא לְהִשָּׁבֵר.

אֲשֶׁר כָּתַב הַרְבֵּה הַגְּאוֹן הַצַּדִּיק, חֲסִידָא וּפְרִישָׁא, עַמּוּד הָאֲמוּנָה, מְנוּרָה הַטְּהוֹרָה, הַמְּגַלָּה וְהַמְּפָרֶסֶם אֲמִתּוֹת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ לְכָל הָעוֹלָם כּוֹל.

כְּבוֹד קִדְשֵׁי הַרְבֵּה הַצַּדִּיק מוֹהֲרָא"ש זצ"ל

בְּנֵי וּמְסֻד עַל-פִּי דְבָרֵי רַבֵּינוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגָּנוּז וְהַצִּפּוֹן, בּוֹרְצֵינָא קְדִישָׁא עֲלָהּ, אֲדוֹנֵנוּ מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבֵּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ הַגְּאוֹן הַקְּדוֹשׁ, אֹר נַפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִיס לֵיהּ

רַבֵּי נִתָּן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ

הוֹבֵא לְדַפּוּס ע"י חֲסִידֵי בְּרֶסְלֵב ע"ה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

בארא פארק

4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishan Way,
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551

היכל הקודש

בני ברק

רחוב הבעל שם טוב 7
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגטון

24 Merriewald LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

יוזשלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די
הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיווק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

גורמסע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

קונטרס

חֲזוּק לְבַחֵר

בְּנֵי הַיָּקָר! הַתְּבוּנָן נָא בְּדַבְרֵי הַנִּבְיָא (אִיכָה ג, כז): "טוֹב לְגָבֵר כִּי יִשָּׂא עַל בְּנֵעוּרָיו"; וְאוֹמֵר רַבְּנוּ יו"ל (סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת תְּשׁוּבָה, סִימָן עג): 'הַעֲבוּדוֹת שֶׁאָדָם עוֹבֵד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּבַחֲרוּתוֹ, כָּל יוֹם עָרְכוּ יָקָר מִשָּׁנִים רַבּוֹת שֶׁל עֲבוּדָה לְעַת זְקֻנוֹתוֹ, וּמַדּוּעַ? כִּי בַחֲוֹר צָעִיר יֵשׁ לוֹ יִצָּר הָרַע גָּדוֹל מְאֹד, וּבִמָּה זֶה מִתְבַּטָּא? בְּכַטּוֹל זְמַן; הֵינּוּ שְׂאִינָנוּ יוֹדֵעַ כִּיצַד לְהַעֲרִיף זְמָנוֹ, וְעַל-כֵּן מִבְּטְלוּ בְּהֵבֵל וּבְרִיקָה; כִּי סוּף כָּל סוּף הוּא עַדִּין קָטָן, וּכְפִי קִטְנוֹת הַמַּחֲזִין שֶׁל הָאָדָם, כְּמוֹ-כֵן נִדְמָה לוֹ, כְּאִלוֹ יֵשׁ לוֹ עוֹד זְמַן רַב, וּבִפְרָט מִי שֶׁצָּעִיר בְּיוֹתֵר, נִדְמָה בְּעֵינָיו שֶׁיֵּשׁ לוֹ עוֹד שָׁנִים רַבּוֹת עַד שִׁיתַּחֲתֵן וְיָקִים בֵּיתוֹ, וּמִמִּילָא יֵשׁ לוֹ זְמַן רַב מְאֹד, עַד שִׁיתַּחֲחִיל לְדָאָג עַל עֵתִידוֹ. וְכָל זֶה בָּא מִקִּטְנוֹת הַמַּחֲזִין; שֶׁזֶהוּ הַיִּצָּר הָרַע, שֶׁבָּא

אֶל הָאָדָם תִּכְף כְּשֵׁנוּלָד, וְכִמוֹ שֶׁפָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ד, ז): "לִפְתַּח חֲטָאת רוּבִי"; לֹא-כֵן הַיֵּצֵר הַטּוֹב בָּא בְּעֵת בַּר הַמִּצְוָה. וְלָכֵן אָנוּ רוֹאִים, שֶׁיֵּלֵד הַנְּעוּשָׂה בַר-מִצְוָה מְרִגִּישׁ הַתְּעֵלוֹת, וּבִפְרָט כְּשֶׁמִּתְחִיל לְלַכֵּת בְּכָל יוֹם לְמִקְוֵה וּלְהַנִּיחַ תְּפִלִּין וְכוּ', הָרִי חָשׁ תְּחוּשָׁה שֶׁל גְּדוּל, "עַד כֹּה הָיִיתִי יֵלֵד", וְעַכְשָׁו הַתְּבַגְּרָתִי". לָכֵן כָּל יֵלֵד בְּגִיל בַר-מִצְוָה, מִתְעוֹרֵר וּמִקְבֵּל עַל עֲצֻמוֹ קְבֻלוֹת חֲזָקוֹת וְהַחְלָטוֹת טוֹבוֹת בְּעִבּוּדַת ה'. אָבֵל לֹא אוֹרֵךְ זְמַן רַב, וְהַקְּבֻלוֹת מִחֲזִיקוֹת אֲצֵל אֶחָד יוֹם אֶחָד, אֲצֵל אַחַר שְׁבוּעַ, אֲצֵל אֶחָד שְׁבוּעִים אוֹ חֲדָשׁ וְאֲצֵל אַחַר כַּמָּה חֲדָשִׁים, וּלְבִסּוּף נִשְׁפָּרִים וְשָׁבִים לְיִלְדוּתָם, בְּחוּשָׁבָם: "אֲנִי עֲדִין יֵלֵד, לָמָּה לִּי כָּל הַכּוֹבֵעַ וְהַחֲלִיפָה", וְחִפֵּץ לָשׁוּב לְמַעַלְלָיו וְשׁוֹכְבוֹתוֹ בְּחוּץ וְכוּ'. זוֹהִי מִלְחָמַת הַיֵּצֵר הָרַע עִם הַיֵּצֵר הַטּוֹב. כִּי הַיֵּצֵר הַטּוֹב אוֹמֵר לוֹ: "אֵינְךָ יֵלֵד כָּלֵל וְעַקֵּר, נַעֲשִׂיתָ בַר-מִצְוָה, נַעֲשִׂיתָ גְּדוּל, הַתְּחִל לְהִסְתַּכֵּל לְמַעַלָּה, עַד כֹּה הִסְתַּכַּלְתָּ לְמַטָּה", כְּמוֹ שְׁרוּאִים בְּחוּשׁ, שֶׁיֵּלֵד בֶּן עֶשֶׂר מִסְתַּכֵּל בְּעֵין קִנְיָה עַל יֵלֵד בֶּן שְׁלֹשׁ, שֶׁאֵבִיו קָנָה לוֹ צַעֲצוּעַ מְרֵהִיב וְכוּ', אֲשֶׁר זֶה בָּא מִחֲמַת חֲסְרוֹן דַּעַת. וְכֵן כְּשֶׁנַּעֲשֶׂה בֶּן אַחַת-עֶשְׂרֵה, שְׁתִּים-עֶשְׂרֵה מְקַנָּא בְּקַטְנִים, כִּי מִסְתַּכֵּל לְמַטָּה. אֶף

חזוק לבחור

קצג

ברגע שנעשה בר-מצנה, הוא צריך לגבנה שכלית, ולהתחיל להסתפל למעלה, להתחיל לקנא באלו שפבר בני שלש-עשרה וחצי, ארבע-עשרה, חמש-עשרה וכו'. וזה סימן לטבע בריא, שהילד מתחיל להתבגר ומסתפל קדימה, הלאה. אבל אם, חס ושלום, עדין מסתפל למטה, על הקטנים ממנו, סימן שהוא עדין רחוק מבגרות, אף שפבר מניח תפלין, והולך בתליפה ובכובע, עדין נותר פתכונות של ילד קטן.

על-כן, בני היקר! עליך לדעת, אשר ברגע שנעשית בר מצנה, מעתה עליך להתבגר, ולהסתפל קדימה, וזהו טבע הבריא. כי פאשר מסתפלים בצורה כזו — מצליחים מאד בחיים. החיים ילמדו אותך דברים רבים שלא ידעתם. כי קדם בר-המצנה ילד כרוך מאד אחר הוריו, ותלוי בהם בתלות תמידית, עד שפל חסרונותיו רץ ומבקשם, אין לו אכל, יודע שילך לאביו, ויקבל מזונותיו וכו', או אם חפץ איזה פרט, יודע שיקול להציק לאביו, ואולי ימלא מבקשו, או שינדנד וינדנד, עד שיקבל, או שיקבל נזיפה מאביו, ויחדל לבקש אותו הדבר שלבו חפץ. וכל זה מדבר עד

גיל בר־מצוה. מבר־מצוה אדם נתגדל. ולכן אומרים חכמינו הקדושים (מדרש רבה, פְּרָשָׁה סג, סימן י'): צריך אדם לטפל בכנו עד שלש־עשרה שנה, מכאן ואילך צריך לומר: "ברוך שִׁפְטָנִי מִעַנְשׁוֹ שֶׁל זֶה". אבל תכף כִּשְׁהֵילֵד נַעֲשֶׂה בֶר־מִצְוָה, עָלֶיךָ לִידַע, שֵׁישׁ לוֹ 'חֵבֵר' שֶׁהֵלֵךְ עִמּוֹ מֵאֵז שְׁנוּלָד, וְהוּא הַיָּצָר הָרָע, וְהוּא גַם־כֵּן בְּגִיל שְׁלֹש־עֶשְׂרֵה. וְהִנֵּה נוֹלָד וְכָא אָצְלוּ יָצַר טוֹב, שֶׁהוּא רַק בֶּן שְׁעָה אַחַת, או שְׁעֵתִים, בֶּן יוֹם, שָׁבוּעַ וְחֻדְשׁ וְכוּ', וְאִינֶם יְכוֹלִים לְהִתְחַרְוֹת בֵּינֵיהֶם, כִּי הַיָּצָר הָרָע חֲזָק יוֹתֵר, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (אבות דְּרַבִּי נְתַן, פֶּרֶק טז): שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה גְדוֹל יָצַר הָרָע מֵיָצַר הַטּוֹב; אָבֵל, מֵאִידִךָ גִּיסָא, כְּתוּב בְּזֵהר, שֶׁהַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה טוֹבָה עִם הָאָדָם, דְּכִינֵן דְּעָאֵל לִי"ג שָׁנִין, [תְּכַף כְּשֶׁנִּכְנַס לְגִיל שְׁלֹש־עֶשְׂרֵה וְלִהְלֵאָה], שׁוֹלַח עִמּוֹ שְׁנֵי מְלָאכִים דְּנִטְרִין לִיהּ [שְׁשׁוּמְרִים אוֹתוֹ], חַד מִימֵינָה וְחַד מִשְׁמָאֵל. לְמֵדִים מִכָּאן, שְׁאֲדַרְבָּה, בְּרַגַע שְׁנַעֲשֶׂה בֶר־מִצְוָה, הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא שׁוֹלַח לוֹ שְׁנֵי מְלָאכִים שֵׁישְׁמְרוּהוּ, אָבֵל כָּאן מִתְחִיל הַנְּסִינָן שְׁל בַּחור; כִּי אָדָם בְּעֶצְמוֹ אֵינוֹ חוּטָא, מֵדוּעַ? כִּי יֵשׁ לוֹ כְּסוּפִים לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה אֵלָיו יְתַבְּרוּ, וּבְפֶרֶט מְגִיל בֶר־מִצְוָה נִכְנַס לוֹ חֶשֶׁק חֲזָק

חזוק לבחור

קצה

להתעלות, הוא מקנא את זולתו הגדול ממנו בשנה, שנתים ושלוש, אשר זהו טבע הבריא של בחור, ומעיד שהתבגר, ומתחיל להתבונן קדימה, ואומר: "אני רוצה להיות כמהו, או כמו צדיק פלוני" וכו'. אבל אם, חס ושלום, יש לו חברים רעים, הם יכולים להטעותו מהדרך הנכונה. ולכן צריכים להשמר מאד מאד אילו חברים בשעורו וכו', ועם מי מתחברים, שיהיו חברים טובים, המסיעים לו בהתמדת התורה, בתפלה וביראת שמים; כי חבר — מכרח הוא לו לבחור, כי אי אפשר ללמד תורה, אלא על-ידי חברים, כמו שאומרים חכמינו הקדושים (בבבא מציעא פג:): לפי שאין התורה נקנית אלא בחבורה; כשיש חברות טובות, אז לומדים טוב, אבל, חס ושלום, אם יש לבחור חברים רעים, במקום שילמד עוד יתקלקל, חס ושלום, ויידרדר, ויסור מדרך המלך. ולכן אומרים חכמינו הקדושים (ספרי דברים): אין חבר נקנה אלא בקשי קשין; קשה מאד למצא חבר טוב, שיחזק אותו ויעודדו וישמחו. אבל עצה לאדם להרבות לעצמו חברים טובים, לקיים מאמרו ז"ל (שבא.א.): כָּלֵל גְּדוֹל — דַּעֲלֵךְ סְנִי, לחברך לא תעבד: אף אחד אינו רוצה שיקראו לו

שמות וכנויים, אף אחד אינו חפץ שיציקו לו וידברו ממנו. על-כן מה שאתה שונא שיעשו לך, אל תעשה לחברך. וממילא יהיו לך הרבה חברים, כי אם תעשה טובות לזולתך, תתיחס אליו בכבוד ובהערכה וכו', ואף פעם לא תשפילו ותרדה בו וכו', כלם יאהבו אותך ויחפצו בקרבתך, כי הסביבה אוהדת בני-אדם טובים. וכמאמר החכם: אם קדמך חברך בעדשים — קדמהו בכשר; הינו שתמיד תראה לתת יותר ממה שקבלת, וכך תזכה לחברים רבים. ובאמת כבר אמרו חכמינו הקדושים (מכות י): הרבה למדתי מרבתי, ומחברי יותר מרבתי; למדתי הרבה מראש הישיבה שלי, מהמגיד-שעור שלי, אבל החכמתי יותר מחברי, ואיך יתכן? אלא אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לד), שישנן שלש נקודות אצל האדם, שעל ידן הוא יכול לשבר את כל החרפות השוכרות את לבו.

כי הלא לכל אחד יש משבר בגיל הבחורות; מצד אחד — אדם שואף להתעלות בתורה ובתפלה, ובפרט כשקורא "ספורי-צדיקים", נכנסת בו תשוקה לעשות כמעשה הצדיקים, אבל מצד

שני יש לו הרבה אכזבות בחיים, הוא נשבר בנקל, ובפרטיות כשיוצא ללמד בישיבה חוץ לבית, זה אשר שוכרו, כי הוריו אינם נמצאים תמיד סמוך אליו, אזי פעמים נכנס באיזה מין דכאון, ומהיכן נובע הדבר? אומר רבנו ו"ל שכתוב (תהלים סט, כא): "חרפה שברה לבי". ואיך זוכים להתגבר על זה, שלא תהיינה לו שום חרפות, שום רגשות אשמה ונחיתות, אדרבה, יחוש בטחון עצמי ובגרות, אשר צועד מעלה לגדל ולגדל, וכל ראשו "איך אבנה בית", "איך אחיה את חיי", "מה התכניות שלי להבא?!" "כל יום ניום אלמד חמש ורש"י עם התרגום, ולא יהיה שבוע אחד, שלא אסיים 'שנים מקרא ואחד תרגום, אשר אומרים חכמינו הקדושים (ברכות ח.): לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור, שכל המשלים פרשיותיו עם הצבור, משלימים לו ימיו ושנותיו. כל יום ניום אלמד משניות, פי 'משנה' אותיות 'נשמה', ולא יועיל שום דבר, אני מכרח להיות בקי בששה סדרי משנה, אלמד זאת כל-כף הרבה פעמים, עד שאדעם בעל-פה. וכן אבנה לעצמי בי"ת, ואלמד בכל יום: ב'בלי, ירושלמי, תוספתא, שנה ראשי תבות: בי"ת, עד שאסיים כמה וכמה פעמים בחיי

תלמוד בבלי, תלמוד ירושלמי ותוספתא, ואלו הם כסופי ורצונותי. אלמד בכל יום רמב"ם, טור ושלחן ערוך פסדרן, ואהיה בקי בזה, וזו שאיפתי. אלמד בכל המדרשים והזהר והתקונים וכל כתבי האר"י ו"ל, וכל ספרי חסידות ומוסר" וכו' וכו'. וכמו שאומר רבנו ו"ל (שיחות הר"ן, סימן כח), שראוי לכל אדם שייעבר ויטייל בזה העולם בכל חלקי התורה הקדושה; בכך, יש לו שאיפות לגדל, להתפלל בכונה השלש תפלות, לאט לאט, מלה במלה, בחיות ובדבקות, להתבודד בכל יום להקדוש-ברוך-הוא, ולבקש ממנו כל צרכיו, לקיים את המצוות בשמחה ובגאון. ואומר: "מה לי להתביש בפאות שלי? ! אלף עמהן בריש גלי, אלף עם ציציות בחוץ, ממי עלי להתביש? ! זהו בגד המלך". וכן בענין התפלין ושאר מצוות, יעשה אותן בחיות ובדבקות.

אבל, בני היקר, עליך לדעת, אשר לזכות לזה, צריכים להתקרב אל הצדיק. הצדיק הוא הנקדה הפללית, אצלו לומדים את הדרך הזו. אבל אי אפשר לקבל מהצדיק, אלא אם יש לו נקדת החבר, בבחינת מקבלין דין מן דין, כי כל אחד מקבל

חזוק לְבַחֵר

קצט

מֵהַצְדִּיק בְּצוּרָה אַחֲרַת, כְּמֵאֲמָרָם ו'ל (תְּנַחֲמָא פִּינְחָס
ו': כָּשֶׁם שְׂאִין פְּרָצוּפֵיהֶם שְׂוִין זֶה לְזֶה, כֶּף אִין
דְּעוֹתֵיהֶן שְׂוֹת. אִין הַבְּרִיּוֹת נִרְאוֹת זֵהוּת זֹו לְזֹו,
אֵלָא לְכֹל אֶחָד פְּרָצוּף שׁוֹנָה, וּמִמִּילָא גַם חוֹשֵׁב כֹּל
אֶחָד אַחֲרַת, וּמִבֵּין מֵהַצְדִּיק בְּאִפְּן אַחַר, וּמִסְתַּכֵּל
עַל הַצְדִּיק אַחֲרַת. וְרוֹאִים בְּחוֹשׁ, שֶׁהִנֵּה אֶחָד שׁוֹמֵעַ
אֶת הַצְדִּיק מְדַבֵּר, וְכֹל־כֶּף מִתְחַזֵּק וּמִתְלַהֵב, עַד
שֶׁנֶּסְכָּם אֲצִלוּ, שְׁנִשְׂאָר אֲצִלוּ יִתְבַּרֵּךְ, וַיִּקְרַם אֶת
מְצוּוֹתָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּשִׂמְחָה, וַיַּעֲזֹר לְכֹלָם, וַיְהִי
עֲצָמָי וּבּוֹגֵר, וַיִּלְמַד תּוֹרָה, וַיְהִי תַלְמִיד חֶכֶם
וְגֵאוֹן, וַיִּתְבּוֹדֵד לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וַיְהִי צְדִיק,
כְּמוֹ שְׂאוֹמֵר רַבְּנֵי ו'ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֵק א', סִימָן
לא), שְׁצָרִיכִים לְהִיּוֹת צְדִיק וְלִמְדָן, פִּי צְדִיק לְבַד
אִינוֹ טוֹב, וְלִמְדָן לְבַד אִינוֹ טוֹב; לִמְדָן — שְׁלוֹמֵד
הַרְבֵּה תּוֹרָה, צְדִיק — שְׂמֵת־פֶּלֶל הַרְבֵּה לְהַקְדוּשׁ־
בְּרוּךְ־הוּא, וְשׁוֹמֵר אֶת הַבְּרִית, אֶת הַמַּחְשָׁבָה
וְהַעֲנִיָּם. אֲבָל לְזִכּוֹת לְזֶה צְרִיכִים חֵבֵר טוֹב; אֲשֶׁר
הַחֵבֵר קִבֵּל מֵהַצְדִּיק בְּצוּרָה אַחֲרַת, וּמִבֵּין וּמוֹצֵיא
מְדַבְּרֵי הַצְדִּיק לְמוֹדִים וּנְקֻדוֹת אַחֲרוֹת, וַיְצָרִיכִים
לְהִתְחַבֵּר עִם הַחֲבֵרִים וְלִקְבֹּל הַנְּקֻדוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד.
וּכְדָאֵי לְשִׁמְעַ מִכָּל אֶחָד מֵהַ שְׂקִיבֵל מֵהַצְדִּיק. וְלִכֵּן
אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּבֵא בַתְּנָא ע.ח.): אִין

חברים אלא תלמידי חכמים; כי כאשר מתחברים אל חבר טוב, החבר גם יכול לחזק אותו. לכן אמר רבי יהושע, בשעה שבקש רבן יוחנן בן זפאי: 'צאו וראו איזוהי דרך ישרה שיבור לו האדם', אמר רבי יהושע: 'חבר טוב'; למה דיקא רבי יהושע אמר חבר טוב? כי אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהב"ן, חלק ב', סימן ז'): 'יהושע ראשי תבות: "יקומון הקיצו ורננו ש'כני ע'פר" (ישעיה כו, יט). יהושע לומד עם אלו שנפלו ונכשלו, הוא מעוררם ומחזקם, ומראה להם שאין להתיאש כלל. ולכן דיקא רבי יהושע שהוא לומד עם דרי מטה, אמר, שהדרך הישרה שאדם צריך לבחר לעצמו — שיהיה לו חבר טוב; כי אם יש לאדם חבר טוב, הוא מחזק אותו, מעודדו, ואומר לו: "מה לך להשבר מזה או מזה, הבה תצליח ותקבל מהצדיק". ולכן חשוב מאד שיהיה לו חבר טוב, אשר מאמצו ומחזקו, עד שנתגלה לו נקדת עצמו, שרואה שיכול ללמד בעצמו, לא התפלל בעבר, והנה רואה שיכול ומסגל להתפלל. ואלו השלש נקודות שנחוצות לאדם: נקדת הרב, נקדת החבר ונקדת עצמו; וכשיש לאדם שלש נקודות אלו, הוא איננו שבור אף פעם, ומוריד את החרפות מעצמו,

אינו חש תלות בהוריו, ונעשה מבגר. ולכן אומרים חכמינו הקדושים (אבות א, ו): "ויקנה לך חבר", כיצד? מלמד שיקנה אדם חבר לעצמו, ויאכל עמו, ויקרא עמו וישנה עמו, ויגלה לו כל סתריו; ומה נקרא חבר טוב? אוכל עמו, מדבר עמו, ומתחזק עמו בצותא. ולכן היה אצל רבנו ז"ל דבר גדול — נקדת החבר.

ובזה יכולים להבין מדרש פליאה, שקתוב: "מה ראה אדם לחטא? לפי שראה בשמים: אלמלא ראה בשלש — לא היה חוטא. והרי זה פלא גדול? אלא כפי האמור לעיל נבין את זאת היטב; אדם הראשון היו לו רק שתי נקדות: נקדת הרב — הינו הקדוש-ברוך-הוא, וכמו שאומר רש"י: דברי הרב ודברי התלמיד, דברי מי שומעים (בבא מציעא י:)? נמצא, שהקדוש-ברוך-הוא היה רבו. נקדת עצמו — הוא בעצמו. אבל נקדת החבר לא היתה לו, אשר היא חשובה מאד, כי לא תמיד אדם הוא במצב ריח טוב שירגיש שהקדוש-ברוך-הוא הוא אוהבו ורוצה אותו, לא תמיד אדם רוצה ללמד ולהתפלל, לא כל פעם נמשך אחר הקדשה, כי יש לו יצר הרע גדול של בטול זמן, וחושב:

"מה לי ללמד ולהתפלל?! מה לי לקיים את
 המצוות?!" הוא נמצא במצב של ירידה, ועל זה
 צריך 'חבר טוב' — שיחזקו: "אל תהיה בטלן,
 תמשיך ללמד, תבה נלמד יחד, נעזר זה לזה, ואז
 תראה הצלחה, ולא יהיה שום דבר שימנע ממך".
 אבל לאדם הראשון לא הייתה נקדת החבר, וזהו
 שאומר המדרש: מה ראה אדם הראשון לחטא?
 לפי שראה בשמים, אדם הראשון, כאמור, היו לו
 שתי נקודות: הרב — הקדוש-ברוך-הוא, ונקדת
 הוא בעצמו, אלמלא ראה בשלש — לא היה
 חוטא, כי אם הייתה לו נקדת חבר, אשר היה
 מחזקו ומעודדו: "מה אתך, גרשו אותך מגן-עדן,
 תבה נעבד את הקדוש-ברוך-הוא בלי גן-עדן",
 שזו עקר השלמות, לא היה חוטא. וכמו שספר
 רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן מח), מהבעל-
 שם-טוב הקדוש זי"ע, שבא הסמ"ך-מ"ם, ואמר
 לו: אבדת את העולם הזה והעולם הבא. אזי החל
 הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע לשמח, שהנה יוכל
 לעבד את השם יתברך בלי עולם הזה ובלי עולם
 הבא. וזאת יכולים לזכות רק על-ידי חבר טוב.

לכן, בני היקר! אם אתה רוצה להצליח

בגשמיות וברוחניות, עליך לראות להתחבר אל חברים טובים, ואם יש חבר רע, ראה להתרחק ממנו כמו שבורחים מאש. כי כמו אש, אשר מחד גיסא — היא מחממת, מפיצה אור ונעם, מבשלת וכו', אבל מאידך גיסא — היא מסכנת, ויכולה לשרף את האדם, או בחלקו, עד שיהיה בעל מום כל ימי חייו, וכן עלולה לכלות כל חלקה טובה. כמו־כן נדמה חבר. חבר טוב הוא פדגגת אש המבשלת, מאירה ומחממת, וחבר רע הוא פדגגת אש השורפת ומשמדה הכל. אם חבר אומר: "הבה גלף לבלות, בא ונעשה עברה, רחמנא לישזבן, בא תראה מה נעשה פאן" וכו', הרי הוא חבר רע, ומספן מאד לעמד בקרבתו, וצריכים לברח ממנו כמטחוי קשת, כי הוא יוליכך לשאול תחתית ומתחתיו.

על־פן, בני היקר! ראה להיות מאד חזק ואיתן בדעתך, לבדק היטב בטיב חבריך וכו', כי ישנם כהיום מנולים ומשקצים, שאינם מתביישים להסית בחור אחר לעבר עברה בפגם הברית, רחמנא לצלן, וצריכים תכף־ומיד להודיע על חבר כזה לאב ולאם, ולא להתבייש, ואפלו שיאים עליך,

שאוי לך אם תספר — אל תחשש, רויץ אל ראש
 הישיבה, אל המשגיח, ותספר להם תכף-וימיד, כמו
 שיש אש המתחילה לבער באיזו פנה, וצועקים
 ללא הסוס: "הצילו, אש בוערת כאן!" כמו-כן
 פשיש חבר רע בישיבה, והוא משחת הרוצה
 להכשילך בעוונות, אסור להתבייש, אלא לצעק
 ולהודיע להורים, למשגיח וכו', ואפלו אם, חס
 ושלום, מבגר רוצה לעשות לך איזה רע, צריך
 לספר זאת תכף-וימיד להורים, ואף כי אלו
 המבגרים מאימים עליך, שאם תספר — יפגע בך
 וכו', אל תחשש, ואל תשמע לו וכו', כי כאן
 צריכים עזות דקדשה. וכמו שאומר רבנו ז"ל
 (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קצ): כשם שאדם צריך
 לשמר מעזות, כי עזות היא מדה מגנה מאד,
 וצריכים להתרחק ממנה, כך צריכים לקנות לעצמו
 עזות ועקשנות דקדשה; כי מי שיש בו עזות
 ועקשנות דקדשה, הוא יקבל יותר מהצדיק,
 מהתורה, מחברים טובים. ולכן כשם שעזות היא
 מדה מגנה מאד, אבל אומר רבנו ז"ל (שם, סימן
 קמו), כך צריכים עזות ועקשנות דקדשה, לא
 להתבייש משום דבר. וכן אומר רבנו ז"ל (בסימן
 רעא), שצריכים עזות דקדשה אפלו נגד הרב, לא

להתבייש לבוא ולשאלו שוב ושוב, להפגס אצלו ולבקשו, ושוב להפגס ולבקש. ואם רואים שאחד מצליח מאד בעבודת השם יתברך, זה רק מחמת שיש לו עזות ועקשנות דקדושה.

ולכן, בני היקר! זכר נא היטב דבר זה, אשר אם, חס ושלום, יהיה איזה בחור משחת בישיבה, צריך לברח ממנו מאד, ולהשמר לא להיות בקרבתו, אף מצד שני, יש לקנות חברים טובים, שיוכל על-ידם להתעלות ולהצליח בעבודת השם. וזה מה שהיה אצל אדם הראשון. היה לו רק שתי נקודות: נקודת עצמו ונקודת הרב, ואם הייתה לו גם נקודת החבר — היזה מחזקו ומעודדו, ולא היזה חוטא. למדים מכאן מהי מעלת חבר טוב.

לכן בחור הרוצה להצליח בישיבה, עליו לראות לקנות לעצמו חבר טוב, ואיש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק (ישעיה מ), אבל צריך מאד להזהר שלא ימצא בין חבריו חבר רע. ומהו רע? ליצן. דוד המלך פותח את ספר התהלים: "אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד, ובמושב לצים לא ישב"; אומרים חכמינו

הקדושים (אבות ג, ב): שנים שיושבים, ואין ביניהם דברי תורה, הרי זה מושב לצים; שני חברים המסתובבים יחד ומדברים, אבל אינם משוחחים מדברי תורה, ואין איש מחזק את רעהו, והו מושב לצים. אף שלא עשו כלום, רק פטפטו בהבל וריק, והו כפר מושב לצים, כי חברים צריכים לחזק זה את זה, ולדבר מדבורי תורה, תפלה, אמונה ויראת שמים. ואם תזכה, בני היקר, שבשייכה יהיו דף חברים טובים, ותלמד עמהם בחברותות, ותהיה חזק בזה מאד, אז שום דבר בעולם לא יוכל לשבר אותך.

בני היקר! ראה להזהר מאד לא לפרסם איזו נקודת תרפה שיש בחברך, וכמאמרם ז"ל (ירושלמי תגיגה עז): המתכבד בקלון חברו — אין לו חלק לעולם הבא; ישנו בחור שיש לו איזו חלשה, ראה בשום פנים ואפן לא לפרסמה, אלא לחזקו ולאמצו, כי אם שמחים לאידו של הזולת, או מתכבדים בקלון החבר, אין לו עולם הבא, ולא ירגיש את הקדוש-ברוך-הוא, כי מוכיח בעליל שאין לו יראת שמים. וכמו שמסביר רבנו ז"ל: 'ירושלים' הינו 'ירא שלם'; למה אומרים חצות

בכל לילה? כי מתאבלים על חרבן 'ירושלים', הינו שנוחרבה לנו היראת שמים. והראיה — שאנו פוגעים בזולת, לועגים לו ומתכפדים במגרעתו, חס ושלום.

על-כן, בני היקר! ראה לקנות לעצמך מדות טובות ויראת שמים טהורה, ולנצל את הזמן היקר מאד, וללמד הרבה תורה וכו'. ואף אמנם שבחור צריך גם 'לתת ניקח למחין', וכן לאכל, לישן, קצת לטייל וכו', אבל מלבד זאת יראה לשמר את הזמן ולהעריך יקרתו. ורבנו ז"ל הקפיד מאד מאד על השנה, לישן פדבעי, כי אם בחור לא ישן כל צרכו, אין לו מחין ללמד ולהתפלל, ואכן בלילה בא היצר הרע ומבטל זמנו שיעסק בשטיות, כי יודע היצר הרע מראש מה יהיה בסוף, שאם הולכים לישן מאחר, אין יכולים לקום מקדם, פי הגוף זקוק למכסת שנה, וככל שאדם צעיר יותר, צריך יותר לישן, לכן תינוק ישן רב היום ורב הלילה. וככל שגדל, מתמעטות שעות השנה שלו, וכן בחור צעיר צריך לישן היטב, יותר ממבגור, כדי שיהיו לו עצבים חזקים, ויוכל ללמד; כי אם איננו לומד, מה ערכו של יום בעבורו?! מה רוח

הַרְוִיחַ?! וְלָמָּה אָדָם אֵינָנו לומד? כִּי עֲצָבִיו רוֹפְפִים, ומדוע? כִּי לֹא יֵשֶׁן דַּיּוּ. עַל-כֵּן רַבְּנוּ ז"ל הקפיד מאד על הַשְּׁנָה.

וּכְמוֹ-כֵּן הִקְפִיד בְּעֵינָיו אֲכִילָה, לְאָכַל הַיֵּטֵב, כְּדֵי שְׂיִהְיֶה לוֹ כֹּחַ לְעַבֵּד אֶת הַבוֹרָא יִתְבַּרְךָ שְׁמוֹ. וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי מוֹתֵרֵין, חֶלֶק א', סִימָן סב), שְׂדִיקָא עַל-יְדֵי אֲכִילָה, יְכוּלִים לְזַכּוֹת שְׂיִהְיֶה יְחִוּד בֵּין קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּא. וְכֵן אוֹמֵר (חֶלֶק ב', סִימָן ז'), שְׂדִיקָא בְּעַת הָאֲכִילָה יְכוּלִים לְזַכּוֹת לְהָאֲרַת הַרְצוֹן, שְׂרִצָּה רַק אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְכֵן בְּשִׁמְכֵרְךָ בְּרַפְתְּ-הַמְּזוֹן, אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל, שְׂיִכּוּל אֶז לְהוֹדִיעַ אֶפְלוּ לְאֲמוֹת הָעוֹלָם, שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְנַהֵיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית. וְכְמוֹכָא בְּסִפְרֵי-הַמִּדּוֹת (אוֹת אֲכִילָה, חֶלֶק ב', סִימָן ג'): עַל-יְדֵי בְּרַפְתְּ-הַמְּזוֹן, נִתְּוַדַּע הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ בְּעוֹלָם; וְכֵן אוֹמֵר (שָׁם, סִימָן ד'): עַל-יְדֵי בְּרַפְתְּ-הַמְּזוֹן, נִתְּיָשֵׁב הַמַּלְכוּת מִן הַמְּרִיבוֹת; לְמַדִּים מִכָּאן, שְׂדִיקָא כְּשֶׁאָדָם מְבַרְךָ בְּרַפְתְּ-הַמְּזוֹן וּמִתּוֹךְ הַסְּדוּר וְחִבּוּשׁ בְּמַגְבְּעַת, יְכוּל לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם, וּלְגַלּוֹת לְכֻלָּם אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

ולכן, בני היקר! אם אתה רוצה להצליח
 בחיים חיונית, ראה לשמור מאד על הזמן. ובנדאי
 צריך גם לנוח, לאכול, לשנות, להתרענן וכו', אבל
 תכלית המנוחה, כדי לצבור כחות מחדשים
 להמשיך ללמד תורה, לקיים את המצוות
 בהתחדשות, להתפלל אל הקדוש-ברוך-הוא,
 ולהתבודד ולשיח בינו לבין קונו, ואז אם לא
 תטעה עצמך, תוכל לזכות לכל המדרגות שבעולם.
 ולכן, אם רצונך להצליח בחיך, תכניס את כל
 הדבורים האלו שדברתי, לתוך לבך, כי אין פונתי
 בהם לשדל ולשכנע אותך לטובתי, אלא לטובתך.
 כי הבחירה בידיך! אם תתחיל להסתכל קדימה,
 אשר כבר נעשית בר-מצוה, ועכשו עליך להתבונן
 מעלה מעלה, אז תצליח מאד מאד בחיים, ותהינה
 לך שאיפות לשקם את עצמך, עד שלא תצטרך
 לאף אחד. אבל אם תסתכל רק למטה, פילד קטן,
 אשר דרכו לבטל זמנו, ולשחק בהבל וסרק, גם
 אתה תפל למדרגתו, ומחך ישאר קטן, ולא תדע
 תכליתך בזה העולם, עד שתתכן מציאות של בחור
 בגיל עשרים עם זקן ארך, ושכלו כשל ילד בן
 שלש שנים, ויתכן יותר מזה, יכול אדם להיות בן
 שלשים או ארבעים, ושכלו כשל פעוט. ולהפך --

יכול להיות בחור צעיר מאד כִּבְּן שְׁלֹש־עֶשְׂרֵה, אַרְבַּע־עֶשְׂרֵה, חֲמֵשׁ־עֶשְׂרֵה, שֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה, וְהוּא מְבַגֵּר שְׂכָלִית כְּאֶדָם בֶּן אַרְבָּעִים וְכוּ'. עַל־כֵּן רָאָה לְקַחַת עֲצָמָךְ בְּיַדְךָ וּלְהַתְּבַגֵּר בְּצַעֲרֵירוֹתְךָ, וְלִידַע, אֲשֶׁר הַחַיִּים מְלֵאִי נְסִיוֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים, וְאִינִם קָלִים כָּלֵל וְעַקֵּר. לְכֵן צָרִיךְ לְבֹא אֶל הַצַּדִּיק אֲשֶׁר מְלַמְּדֵנוּ חֻכְמַת הַחַיִּים, לְדַעַת אִיךְ לְהַצְלִיחַ בַּחַיִּים. כִּי הַצַּדִּיק מְלַמֵּד אִיךְ לְהַתְּבַגֵּר, אִיךְ לְחַשֵּׁב קְדִימָה, אִיךְ לְהַתְּעַלּוֹת מִדְּרָגָה אַחַר מִדְּרָגָה. וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי הַזֹּכֵה לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, אֲשֶׁר אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מֹהֲרָן, חֵלֶק א', סִימָן קכג), שְׁעַקֵּר שְׁלֵמוֹת הַהִתְקַרְבוֹת אֶל הַצַּדִּיק — לְהַשְׁלִיךְ חֻכְמָתוֹ הַמְּדַמָּה לְגַמְרִי, וּלְצִיַּת לְצַדִּיק עַל כָּל אֲשֶׁר יֹאמֵר — כִּהוּא זֶה יַעֲשֶׂה. אֲשֶׁרִי הַמְּכַנִּים דְּבָרִים אֵלוֹ בְּתוֹךְ לְבוֹ, וְאִז נִכּוֹן לְבוֹ יִהְיֶה בְּטוֹחַ, שְׂיַצְלִיחַ בִּימֵי חַיָּיו, וְיִזְכֶּה לְבְנוֹת בֵּית נְאֻמָּן בְּיִשְׂרָאֵל, וְיִרְאֶה דְּוֵרוֹת יִשְׂרָאֵל יִבְרָךְ.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

הספר הקדוש הזה

נדפס לטובת נשמת בעל מחבר
של הספר הזה מאור עינינו,
חיות נפשינו, עטרת ראשינו, כבוד

קדושת מרן הגה"ק רבי

אליעזר שלמה

בן רבי

מנחם זאב

זצוקללה"ה

נלב"ע י"ז שבט תשע"ה

ת.נ.צ.ב.ה.

הספר הקדוש הזה נרפם לזכות

מורינו ראש הישיבה שליט"א

וזוגתו

אסתר גיטל תחי',

וילדיהם

שלמה ומשפ',

אלחנן חיים ומשפ',

מרים העניא זיסל ומשפ',

שמעון, נחמן נתן, יצחק דוד, צבי,

רחל לאה, יוסף, מנחם, יחזקאל.

הקדוש ברוך הוא ימלא

את כל משאלות לבם לטובה

ויתברכו מפי עליון

בבני חיי ומזוני רוויחא

ויזכו לרות רוב נחת דקדושה

מכל יוצאי חלציהם

אמן כן יהי רצון